

норма прибутку в багатьох галузях не дозволяє підприємствам отримувати кредити на таких умовах.

Таким чином, управління активами і пасивами в розрізі інноваційно-інвестиційної стратегії слід розглядати як на мікро- (окремий банк), так і на макроекономічному рівні (державна та міжнародні організації), адже лише постановка стратегічно важливих цілей і формування чіткого механізму їх досягнення на рівні всієї банківської системи може забезпечити прогресивний вектор залучення та розміщення коштів.

Список літератури

1. «Основні показники діяльності банків України» [Офіційний сайт Національного банку України в мережі Інтернет] // Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України в мережі Інтернет // www.ukrstat.gov.ua
3. «Прес-конференція «Реальний стан економіки і банківської галузі: підсумки, тенденції, прогнози. Законодавчі ризики» [Офіційний сайт Національного банку України в мережі Інтернет] // Режим доступу: http://aub.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=8271&menu=119&Itemid=113
4. *Сугоняко О.* «Процентний грих» [Інтернет-сайт Асоціації українських банків] // Режим доступу: http://aub.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=8391&menu=119&Itemid=113
5. «2013 Global R&D Forecast» [Електронне видання] // R&D Magazine. — Режим доступу: <http://www.rdmag.com/digital-editions/2012/12/2013-r-d-magazine-global-funding-forecast>

УДК 336.71

Н. П. Максименко,

старший викладач кафедри банківської справи,

О. І. Самсонова,

старший викладач кафедри банківської справи,

ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

МІСЦЕ БАНКІВ У ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Світова економіка має циклічний або хвильовий характер розвитку, який визначила економічна наука протягом минулого століття. Її динаміку задає періодичність різних за структурою і три-

валості коливань, що утворюють циклічні процеси, сукупність яких пояснює складну структуру глобальної динаміки світової економічної системи.

Розробляючи динамічну модель економічного розвитку Й. Шумпетер в основу теорії поклав не умови статичної рівноваги, а внутрішні фактори економічного розвитку, і пов'язав якісне зростання економіки з інноваціями, визначив, що постійні інновації є основним джерелом прибутковості у процесі динамічного розвитку. М. Туган-Барановський обробив дані економічного розвитку провідних країн світу методами математичної регресії, виконав співставлення цінкових індексів і дійшов висновку про наявність у динаміці економічного розвитку закономірних великих циклів, що містять підвищуючу та понижуючу складову кожної хвилі. Завдяки присутності грошей і кредиту, економічні коливання отримують значно більший розмах, а фактори грошового обігу тільки посилюють цикл. Н.Д. Кондратьєв визначив часові межі кожного з циклів і описав закономірності обох складових «довгих хвиль». Цикли — це регулярні коливання рівня ділової активності від економічного буму до економічного спаду, що містять періоди високих і низьких темпів економічного зростання. Німецький дослідник у галузі технологій та інновацій Г. Менш з'ясував, що у періоди депресії економіка є більш чутливою до інновацій і дає поштовх інноваційному процесу. Місце інновацій у кондрат'євських циклах дослідив японський економіст М. Хіроокі. Він довів, що інновації, завдяки механізму самоорганізації збираються вздовж підвищуючої складової циклу і є найефективнішими для економіки у стадії піку. Професор Юан К. Чоу за допомогою математичних методів підтвердив тезу про невіддільність і пов'язаність фінансових і технологічних інновацій починаючи від індустріальної революції у Великобританії.

Важливу роль у інноваційному процесі відіграють банки, які «створюють» гроші для підприємців-новаторів і є джерелом грошового забезпечення інноваційного розвитку економіки, яке сьогодні в Україні обмежено кількістю ресурсів і ефективністю форм організації. Інноваційний процес суттєво торкнувся банківської діяльності і як сфери застосування інновацій (об'єкт) і як фактора (суб'єкт), що сприяє їх впровадженню в економіку. Банкам необхідно бачити нове майбутнє своїх клієнтів, знати бізнес, кон'юнктуру ринків, власні переваги і мати свою стратегію розвитку.

Більшість галузей економіки користуються технологіями, що відстають за ефективністю на 20—30 % від аналогічних із світової практики. Такий розрив є достатнім для прибутковості вкладень без

субсидування чи примусового зниження відсоткових ставок за кредитами, потрібні тільки довгострокові гроші. Переваги у виробництві, персоналі, фінансовому інжинірингу дозволять підняти ефективність нововведень на підприємствах малого і середнього бізнесу. А відсутність активних дій держави у розвитку інноваційних виробництв, навпаки, дозволить прогнозувати «втрачене десятиріччя» для розвитку економіки країни. Масштаби перетворень потребують змін і у діяльності банків, формування нової ідеології стійкого банківського бізнесу (sustainable banking), орієнтованого на довгострокову прибутковість, підготовку і формування персоналу, щоб не переманювати кадри, участь банків у стратегії розвитку промислових кластерів, використання власного бачення ціни узятих на себе ризиків. Участь в інноваційному процесі є запорукою конкурентоспроможності банку, важливим критерієм вважається здатність банку своєчасно впроваджувати інновації.

Ділова активність банків у інноваційному розвитку економіки повинна забезпечити:

- довгострокове кредитування інвестиційного процесу (у т.ч. моніторинг діяльності та участь у розробці інноваційної стратегії фірми, комерційне застосування інноваційного продукту);

- зниження ціни і ризиковості банківських операцій в інноваційній сфері;

- запровадження внутрішніх банківських інновацій в операційну діяльність і процеси управління;

- освітню і наукову підготовку фахівців з інноваційної діяльності тощо.

Найбільш розповсюджені інноваційні банківські продукти сьогодні є результатом використання комунікаційних та інтернет-технологій (клієнт-банк, інтернет-банкінг, телебанк). В нових умовах банки повинні задовольняти потреби клієнтів і пропонувати нововведення на стику банківських, страхових і медичних закладів, створювати соціально-орієнтовані інновації для місцевих громад, бути «зеленими» банками, які просувають екологічну ідею в усі сфери життя, розвивати *privatbanking* (ексклюзивні послуги для заможного клієнта завжди є інноваційними), кредитне посередництво, конкуренція за клієнтів змушує банки створювати новації для окремих соціальних груп населення (підлітків, студентів, сімейних пар), з управління депозитними рахунками («кмітливий вкладник») і грошовими потоками (*cash-менеджмент*) тощо.

Інноваційний розвиток економіки є неминучим, якщо в країні існує воля з боку держави (ініціатива створення необхідних умов), тиск з боку науки та зростаюча зацікавленість з боку біз-

несу, що у сукупності дає позитивний інноваційний результат, а наступні покоління будуть більш схильними до інновацій.

Світова фінансова криза 2008 р. призвела до уповільнення темпів економічного зростання більшості країн. Світова економіка знаходиться у стані спаду і, відповідно до теорії економічних циклів, депресія розтягнеться до 2020 рр. Але, технології нового покоління (нанотехнології, біотехнології і генна інженерія, екологічні джерела енергії, комп'ютерні технології тощо) розвиваються, сьогодні мова йде про нове якісне зростання їх ринку і доступність більшому колу споживачів. Комерційне запровадження інноваційних продуктів повинно початися вже у 2015—2020 рр. Цей час є сприятливим для введення інноваційних процесів з метою підняття економіки.

УДК 336.71:657

А. В. Максимова,

к.е.н., доцент кафедри обліку
та аудиту підприємницької діяльності,
Криворізький економічний інститут
ДВНЗ «Криворізький національний університет»

ВИКОРИСТАННЯ ЗВІТНОСТІ БАНКІВ ПРИ МОДЕЛЮВАННІ ОЦІНКИ ОПЕРАЦІЙНОГО РИЗИКУ БАНКІВСЬКИХ ІННОВАЦІЙ

Оптимізація методів і технологій управління ризиками в банках стала однією з основних передумов набуття конкурентної переваги, залучення клієнтів і збільшення прибутковості банківського бізнесу. Пошук оптимального співвідношення «ризик-дохідність» із суто наукової роботи перетворився у реальії повсякденного життя. Стрімке збільшення обсягів банківських операцій, розширення спектру банківських послуг, поява інноваційних банківських продуктів привертає більше уваги науковців і менеджерів банків до проблем використання сучасних методів і технологій управління операційними ризиками комерційного банку.

Операційні ризики за типом вимірювання можна поділити на такі групи: 1) зменшення вартості активів — безпосереднє зменшення вартості активів у результаті крадіжки, шахрайства, несанкціонованих або кредитних/ринкових збитків у результаті опе-